

Иқдоми бесобиқаи фарҳангӣ дар Паёми Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муқтарам Эмомалӣ Раҳмон

Ношир: Ҳайати тадорукот Санаи интишор: 23 Декабр, 2025 - 15:51

[1]

Раҳматуллозода Саҳидод раиси Кумитаи забон ва истилоҳоти назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон

Паёми Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муқтарам Эмомалӣ Раҳмон ба Маҷлиси миллӣ ва вакилони Маҷлиси намояндагон, ки рӯзи 16.12.2025 пешниҳод шуд, ҳаёти воқеии моро инъикос карда, масоили муҳими сиёсӣ иқтисодӣ ва илмӣ фарҳангии ҷомеаи Тоҷикистонро мавриди баррасӣ қарор дод, ки дар ташаккули зехнии миллати тоҷик солиёни дароз таъсир хоҳад расонд. Таҳлилу баррасиҳо, муқоисаю муқобалаҳои ҳаёти иқтисодии кишвар, роҳҳои ҳалли масоили мубрами сиёсӣ иқтисодӣ, изҳороти муҳим дар самти нақши ҷавонон, занону модарон, мутахассисону коршиносон, донишомӯзону муҳассилин, ходимони ҷамъиятию динӣ ва дигар қишрҳои ҷомеа аз огоҳии комили вазъ дарак медиҳад. Суханони пурлатофату бомуҳаббати Президенти кишвар нисбат мардум ва пешниҳоду тавсияҳои муфид дар самти некуахлоқии халқ аз ғамхориҳои бесобиқаи Ҷаноби олий дарак медиҳад.

Агар ба нуқтаҳои дар паёми ба Маҷлиси миллӣ ва вакилони Маҷлиси намояндагон ироашуда дақиқ назар андозем, зуд дармеёбем, ки ба тақдири баланди миллатамон ба изни Худованд шахсе сарвари ҷомеаи Тоҷикистон аст, ки ҳар фарди ҷомеаро дӯст медорад ва барои чун гаҳвараки чашм ҳифз намудани онон талош меварзад. Ман аз таҷрибаи кор бо ҷомеа бо қаноатмандию дилпури гуфта метавонам, ки ҳар фарди ҷомеаи Тоҷикистон ва нерӯҳои пешвафтаю солимфикрӣ хориҷи кишвар низ сарвари маҳбуи моро дӯст медоранд, эҳтиром мекунанд, зеро порча-порча суханони пурҳикмати панду ахлоқии эшонро дар саҳифаҳои интернетии худ мегузоранд ва аз онҳо лаззати маънавӣ мебаранд. Ин аст, ки аз доштани ин ганҷи бебаҳои миллӣ ифтихор мекунем ва дар навбати худ барои заҳматҳои ғамхориҳои падаронашон нисбат ба ҷомеа сари таъзим фуруд меорем.

Паёми имсола бо пешниҳодҳои ниҳоят муҳим дар ҳаёти фарҳангии тоҷикон фарқ мекунад. Пешвои миллат барҳақ изҳор медорад, ки ҳастии миллат ва бақои давлати тоҷикон ба муносибати мо нисбат арзишҳои миллӣ вобаста аст. Дар сурате мо метавонем арзишҳои миллаамонро ҳифзу ниғаҳдорӣ намоем, ки маорифи пурқувват дошта бошем ва ҷиҳати аз бар кардани илму дониш талош варзем ва барои дур будан аз ҷаҳолату хурофот имконоти зехнии худро сафарбар созем. Дар ҳамаи давру замон хурофот ва нодонӣ садди роҳи тараққиёт ва пешрафту шукуфои шуда, башариятро ба марзи сарбастаю номаълум бурдааст.

Пешвои муаззами миллат намунаи барҷастаи шахси ватандӯсту меҳанпараст буда, сокинони кишварро ба меҳанпарастӣ дар заминаи маърифати баланд роҳнамоӣ мекунанд. Заҳмат кашидан дар самти таҳқиқу омӯзиш, аз бар кардани илм, соҳибкасб шудану аз рӯйи вичдон қору фаъолият кардан, муносибати ҳасана нисбат ба арзишҳои миллӣ, ғамхорӣ нисбат ба ҳар ваҷаби хоки Ватан ва дар ин замина дар ҳар гуна вазъият муаррифии бошарафонаи миллати тоҷик дар дохил ва хориҷи кишвар аз ватандӯстии меҳанпарастии мо дарак медиҳад. Ин аст зухуроти миллатдӯстӣ, ватандӯстӣ ва сидқу вафо ба Ватани маҳбубамон – Тоҷикистон.

Пешвои миллат шукрона мекунанд, ки Ватани озоду обод дорем ва ҳамаи онро аз он мебинанд, ки халқи Тоҷикистон заҳматҳои ахлоқи дошта, барои сарсабзӣ шукуфои ҳар ваҷаб хоки поки Ватан заҳмат мекашанд ва дар сохтани роҳу пулҳо, биноҳои замонавии истиқоматӣ, коху кушкҳои фарҳангӣ маърифатӣ, боғҳо, мактабҳо, бунгоҳҳои тиббӣ, варзишгоҳҳо, мағозаю истироҳатгоҳҳо, корхонаю муассисоти гуногун заҳмат мекашанд. Албатта, ҳамаи ин корҳои ободонию созандагӣ бо дастуру ҳидоятҳои Пешвои муаззами миллат сурат гирифта истодааст.

Бо пиёда сохтани мардумсолорӣ дар кишвар фазои озоди пешрафти зехнии мардум таъмин шудааст. Имрӯз барои ҷавонони кишвар тамоми шароитҳои зиндагии босаодат фароҳам аст

ва дуруст истифода бурдани ҳар дақиқа ҳаёт барои пешрафти ҳар нафар дар дасти худӣ ўст. Фазои озоди Тоҷикистон имкон додааст, ки дар ҳар донишгоҳе, ки лаёқати таҳсил дар онро доред, дохил шавед, ба ҳар машғулияти муфиде, ки ба он қарор доред, қарор кунед, дар ободони гузари худ саҳм гузоред ва ё дуои модарону падарону хоҳарон ва ниёзмандонро бигиред.

Имрӯз дар Тоҷикистон барои ҳамаи равиҳои илм муассисаҳои таълимӣ мавҷуд аст ва шаҳрвандон метавонанд дар донишгоҳу донишқадаҳу, коллеҷу омӯзишгоҳҳо ба таҳсили масоили ҳуқуқшиносӣ, иҷтисодӣ, кишоварзӣ, забону адабиёт, таъриху дин, география, физикаю химия, ситорашиносию кайҳоншиносӣ, риёзӣ, биология, забонҳои гуногуни дунё (тоҷикӣ, русӣ, англисӣ, олмонӣ, ҷопонӣ, чинӣ, арабӣ, кореягӣ ва ғ.) ва дигар фанҳо машғул шуда, аз дастовардҳои илм огоҳӣ дошта бошанд, ки барои худшиносию худогоҳӣ ва пешрафти зеҳнии хурду бузурги ҷомеа мусоидат карда, барои дур будан аз ҷаҳолат замина фароҳам меорад.

Дар баланд шудани донишҳои сокинони кишвар иқдоми Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон бо сарвари Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ниҳоят бузур аст. Ҷаноби олий иброд менамоянд, ки “Ман аз рӯзҳои аввали фаъолияти худ ба ҳайси Роҳбари давлат то имрӯз дастгирӣ ва рушди илму маорифро самти афзалиятнок эълон карда, дар тули беш аз се даҳсола ба ин соҳаҳои ҳаётан муҳим тавачҷуҳи аввалиндараҷа ва доимӣ зоҳир менамоям. Зеро хуб медонам, ки рушди ҳамаи соҳаҳои ҳаёти ҷомеа ва давлат, ояндаи босаодати давлату миллат аз илму маорифи пешрафтае вобаста аст, ки заминаи мустақами онҳо имрӯз гузошта мешавад.” Ин гуфта ба он асоснок аст, ки ҳамасола ба истифода додани садҳо биноҳои таълимӣ, мусоидати ҳазорон нафар ба таҳсил аз тарафи квотаҳои президентӣ дар дохил ва хориҷи кишвар, ҷалби ҳазорон нафар ба озмунҳои илмию маърифатии “Фурӯғи субҳи доноӣ китоб аст”, “Тоҷикистон - Ватани азизи ман”, “Илм - фурӯғи маърифат” ва ғайра, ҳадяи 3 миллиону 200 ҳазор нусхаи китоби аллома Бобоҷон Ғафуров «Тоҷикон» ва “Шоҳнома”-и безаволи Абулқосим Фирдавӣ, тарҷумаи китоби муқаддаси “Қуръон” ба забони тоҷикӣ барои такони ҷиддии маънавияти миллат ва огоҳии ҳамаҷаи пиру барно аз таъриху фарҳанг ва арзишҳои миллӣ ҷиҳати баланд бардоштани ҳувияти миллӣ, худшиносию худогоҳӣ, ваҳдату ягонагӣ, сулҳу дӯстӣ ва сарҷамъии миллат шароит фароҳам меоварад.

Пешниҳодҳои дар паём баёншуда иқдоми бузурги сарвари давлат барои пешбурди худшиносии миллӣ мебошанд. Пешниҳоди Президенти кишвар роҷеъ ба таъсиси Конун, яъне Маркази тамаддуни ориёӣ дар пойтахти кишвар – шаҳри Душанбе моро водор месозад, ки барои дар самти гиромӣ доштани арзишҳои маънавии миллимон боз ҳам зиёдтар фикр кунем ва барои ниғаҳдории онҳо чораҳо андешем. Тавре Сарвари давлатамон баён карданд, тамаддуни миллати ориёӣ таърихи беш аз шашҳазорсола дорад. Дар ин муддати мадид аз тарафи намояндагони миллати тоҷик шоҳкориҳои бузурге ба вуҷуд омадааст, ки сокинони сайёраи Заминро дар ҳайрат гузоштааст. Барои интисоби онҳо ба номи тоҷикон бунёди ин гуна марказ аҳаммияти бениҳоят қалон дорад, зеро ҷиҳати муаррифии дастовардҳои ҳазорсолаҳо ба ҷаҳониён саҳмгузор хоҳад шуд. “Маркази тамаддуни ориёӣ”, ки дар оянда ташкил мегардад, чун як қоргоҳи бузурги миллӣ дар ташаккули зеҳни ҷаҳониён нисбат ба тоҷикон метавонад таъсири мусбат расонад.

Дар ин росто аз тарафи Президенти муҳтарамамон пешниҳод шудани номи Борбади Марвазӣ барои ворид шудан Феҳристи шахсиятҳои барҷастаи фарҳангии ЮНЕСКО иқдоми бесобиқа аст, зеро мусаллам аст, ки аз ҷониби олимону қоршиносони маъруфи дунё Борбади Марвазӣ ҳамчун яке аз аввалин донандагони илми мусиқӣ ва оҳангсози касбии қаламрави ориёӣ эътироф гардидааст.

Ҳамчунин, Пешвои миллат пешниҳод карданд, ки бо дарназардошти фалсафаю ҳикмати ҷовидонаи Наврӯз, суннату анъанаҳои башардӯстонаи он ва истифодаи онҳо барои тарбияи наслҳои оянда дар шаҳри Душанбе Маркази байналмилалии Наврӯз бунёд карда шавад. Имрӯз вожаи Наврӯз ба ҳамаи забонҳои дунё як хел садо медиҳад, зеро аз тарафи ЮНЕСКО соли 2016 ҳамчун унсур фарҳангии ғайримоддии миллати тоҷик сабт шуда, бо худ ҳикматҳои бузурги ориёӣҳоро ба ҷаҳон муаррифӣ мекунад. Таъсиси Маркази байналмилалии Наврӯз барои муаррифи на танҳо Наврӯзи тоҷикон, балки дигар анъанаҳои миллӣ, ки ба ягон дину мазҳаб рабте надоранд мусоидат хоҳад кард. Дар ин замина, метавон ҷашнҳои Сада, Меҳргон ва Тиргон ҳам ба таҳқиқ фаро гирифта шаванд ва оламиён аз ин ҷашнҳои бостониамон оға гарданд. Маркази мазкур барои ҳамбастагии миллӣ, қадри арзишҳои миллӣ ва таҳқиқи ҳамаҷонибаи ҷашну маросимҳои бостониамон ва мероси таърихиву фарҳангӣ, ки шиносномаи миллати қуҳанбунёди тоҷик мебошад, заминагор буда метавонад.

Иқдоми дигари муҳим дар самти қадри мероси гузаштагонамон ин аст, ки дар Паём Сарвари

давлат супориш доданд, ки бо таваҷҷуҳ ба ин ки зиёда аз 70 фоизи мероси гузаштараҷӯи ёдгориҳои бостонӣ ташкил мекунанд, лоиҳаи қонуни соҳаи бостоншиносӣ дар муҳлати кутоҳтарин таҳия ва ба Ҳукумати мамлакат пешниҳод намоянд.

Бо ҳидоятҳои бевоситаи Пешвои миллат соли 2025 теъдоди 11 ёдгории мероси фарҳангии Хутали қадим (дар ноҳияҳои Ҷалолоддини Балхӣ, Данғара, Восеъ, Фархор ва Ховалинги вилояти Хатлон) ба Феҳристи мероси ҷаҳонии ЮНЕСКО ворид гардид, ки нишонаи қадрони ҷомеаи ҷаҳонӣ аз мероси ниёгони мо ба шумор меравад. Ҷиҳати иттилоъ метавон зикр кард, ки рӯзи 12 июли соли 2025 дар ҷаласаи 47-уми Кумитаи мероси ҷаҳонии ЮНЕСКО дар ш.Париж парвандаи “Хутали Қадим” бо қарори 47СOM 8V.21 тасдиқ шуда, ба феҳристи мероси ҷаҳонии ЮНЕСКО ворид шуд. Он 11 ёдгории таърихии фарҳангӣ ва бостоншиносӣ инҳоянд: Дайри буддоии Ачинатеппа, Қалъаи Хулбук, Шарҳристони Хулбук, Шаҳраки Манзаратеппа, Қалъаи Золи Зард, Мақбараи Мавлоно Тоҷикддин, Шаҳраки Ҳалевард (Кофирқалъа), Шаҳристони Золи Зар, Корвонсаройи Тоҳир, Шаҳртеппа ва Дайри буддоии Хишттеппа.

Дар баробари ин, созмони фарҳангии ЮНЕСКО дар бораи эътирофи шаҳри Панҷакент ҳамчун «Шаҳри ҷаҳонии ҳунарҳои дастӣ барои сӯзанидӯзӣ» ва бузургдошти 1050-солагии Робияи Балхӣ дар солҳои 2026-2027 қатъномаҳо қабул намуд, ки аз гувоҳи бузурги арзишҳои фарҳангии маънавии миллати тоҷик дар тамаддуни умумибашарӣ аст.

Пешниҳоди дигари Сарвари давлат дар Паём эълони “Соли 2026 соли вусъат додани қорҳои ободони соҳаи созандагӣ ва тақвияту таҳкими худшиносиву ҳудогоҳии миллӣ” мебошад, ки ба ифтихори ҷашни муқаддас ва бузурги миллии 35-солагии Истиқлоли давлатӣ мебошад. Мутобиқи таҳлилҳои Сарвари давлат “Таърихи панҷ соли охири таърихи ҷаҳонӣ ҷомеаи ҷаҳонӣ сазовор истиқбол намудани ин санаи таърихи сарҷамъона заҳматкашӣ, қорҳои бузургро анҷом дода истодаанд. Аз 29 ҳазор иншооти биноҳои ба ифтихори ҷашни 35-солагӣ ба нақша гирифташуда то имрӯз 26 ҳазор онҳо ба истифода дода шудаанд, ки беш аз 70 фоизашон аз ҳисоби соҳибкорону шаҳрвандон мебошад.” Президенти муҳтарамамон ба ақли солим ва созандагӣ бунёдкориҳои мардуми Тоҷикистон бовардоранд ва рӯи ин ақидаанд, ки то ҷашни муқаддаси миллӣ шумораи иншооти биноҳои ҷашнӣ аз 30 ҳазор мегузарад. Яъне, дар иҷрои ин ҳадафҳои неку созанда Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба мардуми кишвар таърихи менамоянд ва изҳор менамоянд, ки “Итминони комил дорам, ки мо ҳама аҳлонаву сарҷамъона минбаъд низ ба хотири рушду пешрафти Тоҷикистони маҳбубамон ва ободии Ватани азизамон заҳмат мекашем, ба ҳамаи ҳадафҳои некамон мерасем ва нуфузу обрӯи давлати тоҷиконро дар арсаи байналмилалӣ боз ҳам баланд мебардорем. Ин қарзи милливу имонӣ ва вазифаи инсониву шаҳрвандии ҳар яки мо аст!”

Баҳодиҳии муҳтаво: 5

Баҳои миёна: 4.3 (4 овоз)

Категория:

- [Ахбори рӯз](#) [2]

[3]

•

[4]

•

Манбаъ: <https://istilohot.tj/tg/content/ikdomoti-besobikai-farkhangi-dar-payomi-prezidenti-chumkhurii-tochikiston-mukhtaram-emomali?mini=2026-09>

Пайвандҳо

[1] https://istilohot.tj/sites/default/files/field/image/RaisiKumitaiZabon_0_0.png [2] <https://istilohot.tj/tg/category/%D0%B0%D1%85%D0%B1%D0%BE%D1%80%D0%B8-%D1%80%D3%AF%D0%B7> [3] https://istilohot.tj/sites/default/files/gallery/602379569_122185211144462396_4779772493739281140_n.jpg [4] https://istilohot.tj/sites/default/files/gallery/602466073_122185209626462396_6816879904357794294_n_1.jpg